

Predmet: KSC-BC-2020-06

Specijalizovani tužilac protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija

Rešava: Pretresni panel II

sudija Čarls L. Smit III, predsedavajući sudija

sudija Kristof Barte

sudija Genael Metro

sudija Fergal Gejnor, rezervni sudija

Sekretar: Fidelma Donlon

Datum: 19. decembar 2023.

Jezik: engleski

Stepen tajnosti: javno

Odluka po zahtevima odbrane da se odobri ulaganje žalbe na odluku po zahtevu tužilaštva da se prihvate izjave optuženih

Specijalizovani tužilac
Kimberli P. Vest

Branilac Hašima Tačija
Gregori Kiho

Zastupnik žrtava
Sajmon Loz

Branilac Kadrija Veseljija
Ben Emerson

Branilac Redžepa Seljimija
Džefri Roberts

Branilac Jakupa Krasnićija
Venkatešvari Alagenda

Sadržaj

I. TOK POSTUPKA	2
II. ARGUMENTACIJA.....	3
III. MERODAVNO PRAVO.....	7
IV. DISKUSIJA	8
A. Krasnićijeva pitanja	8
1. Krasnićijevo prvo pitanje.....	8
2. Krasnićijevo drugo pitanje	10
3. Krasnićijevo treće pitanje.....	12
4. Krasnićijevo četvrto i peto pitanje	14
5. Krasnićijevo šesto i sedmo pitanje.....	16
6. Krasnićijevo osmo pitanje.....	18
7. Krasnićijevo deveto pitanje	20
B. Veseljijeva pitanja	22
1. Veseljijevo prvo pitanje.....	22
2. Veseljijevo drugo pitanje	23
C. Seljimijeva pitanja.....	25
1. Seljimijevo prvo pitanje	25
2. Seljimijevo drugo pitanje	27
3. Seljimijevo treće pitanje	29
4. Seljimijevo četvrto pitanje.....	30
5. Seljimijevo peto pitanje	32
6. Seljimijevo šesto pitanje	33
V. STEPEN TAJNOSTI	35
VI. DISPOZITIV.....	35

PRETRESNI PANEL II (u daljem tekstu: panel), na osnovu člana 45(2) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 77 Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik), donosi sledeću odluku.

I. TOK POSTUPKA

1. Dana 9. novembra 2023. panel je doneo odluku po zahtevu tužilaštva da se prihvate izjave optuženih (u daljem tekstu: pobijana odluka).¹
2. Dana 13. novembra 2023. panel je odbrani odobrio produženje roka za dostavljanje zahteva za odobrenje ulaganja žalbe na pobijanu odluku i kao rok utvrdio 27. novembar 2023.²
3. Dana 27. novembra 2023. timovi odbrane g. Krasnićija (u daljem tekstu: Krasnićijeva odbrana), g. Veseljija (u daljem tekstu: Veseljijeva odbrana) i g. Seljimija (u daljem tekstu: Seljimijeva odbrana) (u daljem tekstu zajedno: odbrana) podneli su zahteve da im se odobri ulaganje žalbe na pobijanu odluku (u daljem tekstu: Krasnićijev zahtev, Veseljijev zahtev, Seljimijev zahtev; zajedno: zahtevi odbrane).³ Odbrana g. Tačija nije zatražila da joj se odobri ulaganje žalbe na pobijanu odluku.

¹ F01917, panel, *Decision on Prosecution Motion for Admission of Accused's Statements* /Odluka po zahtevu tužilaštva da se prihvate izjave optuženih/, 9. novembar 2023.

² Engleski transkript sednice, 13. novembar 2023, str. 9823–9824, 9881.

³ F01961, specijalizovani branilac, *Krasniqi Defence Request for Certification to Appeal the Decision on Prosecution Motion for Admission of Accused's Statements* /Zahtev Krasnićijeve odbrane za odobrenje da uloži žalbu na odluku po zahtevu tužilaštva da se prihvate izjave optuženih/, 27. novembar 2023; F01964, specijalizovani branilac, *Veseli Defence Request for Leave to Appeal the Decision on Prosecution Motion for the Admission of the Accused's Statements* /Zahtev Veseljijeve odbrane za odobrenje da uloži žalbu na odluku po zahtevu tužilaštva da se prihvate izjave optuženih/, 27. novembar 2023; F01966, specijalizovani branilac, *Selimi Defence Request for Certification to Appeal the Decision on Prosecution Motion for Admission of Accused's Statements* /Zahtev Seljimijeve odbrane za odobrenje da uloži žalbu na odluku po zahtevu tužilaštva da se prihvate izjave optuženih/, 27. novembar 2023.

4. Dana 7. decembra 2023. Specijalizovano tužilaštvo (u daljem tekstu: tužilaštvo) dostavilo je objedinjen odgovor na zahteve odbrane (u daljem tekstu: odgovor tužilaštva).⁴

5. Dana 15. decembra 2023. odbrana je dostavila replike na odgovor tužilaštva (u daljem tekstu: Krasnićijeva replika, Veseljijeva replika, Seljimijeva replika).⁵

II. ARGUMENTACIJA

6. Krasnićijeva odbrana traži odobrenje da uloži žalbu na pobijanu odluku u vezi sa sledećim pitanjima (u daljem tekstu zajedno: Krasnićijeva pitanja):

- 1) Da li je panel pogrešno utvrdio činjenično stanje i/ili pogrešno primenio pravo kad je zaključio da prihvatanje izjave koju je Krasnići maja 2007. dao MKSJ-u u svojstvu svedoka, njegovog svedočenja pred MKSJ-om iz februara 2005. i svedočenja iz maja 2007. (u daljem tekstu: Krasnićijeva svedočenja pred MKSJ-om), datih bez upozorenja na opasnost od samooptuživanja ili drugih garancija, ne predstavlja povredu njegovog prava na zaštitu od samooptuživanja (u daljem tekstu: Krasnićijevo prvo pitanje);
- 2) Da li je panel pogrešno primenio pravo kad je, razmatrajući pitanje da li je g. Krasnići u trenutku kad je davao iskaz pred MKSJ-om ispunjavao uslove za status osumnjičenog, usvojio standard „mala fide“ ili „nerazumnosti“ (u daljem tekstu: Krasnićijevo drugo pitanje);
- 3) Da li je panel pogrešno utvrdio činjenično stanje i/ili pogrešno primenio pravo kad je zaključio da g. Krasnići, u trenutku kad je davao iskaz pred

⁴ F01990, specijalizovani tužilac, *Prosecution Consolidated Response to Veseli, Selimi, and Krasniqi Requests for Leave to Appeal Decision F01917* /Objedinjeni odgovor tužilaštva na Veseljijev, Seljimijev i Krasnićijev zahtev za odobrenje da ulože žalbu na odluku F01917/, 7. decembar 2023.

⁵ F02009, specijalizovani branilac, *Veseli Defence Reply to Prosecution Consolidated Response to Veseli, Selimi, and Krasniqi Requests for Leave to Appeal Decision F01917 (F01990)* /Replika Veseljijeve odbrane na objedinjeni odgovor tužilaštva na Veseljijev, Seljimijev i Krasnićijev zahtev za odobrenje da ulože žalbu na odluku F01917 (F01990)/, 15. decembar 2023, poverljivo; F02010, specijalizovani branilac, *Krasniqi Defence Reply to Prosecution Consolidated Response to Veseli, Selimi, and Krasniqi Requests for Leave to Appeal Decision F01917* /Replika Krasnićijeve odbrane na objedinjeni odgovor tužilaštva na Veseljijev, Seljimijev i Krasnićijev zahtev za odobrenje da ulože žalbu na odluku F01917/, 15. decembar 2023; F02015, specijalizovani branilac, *Selimi Defence Reply to Prosecution consolidated response to Veseli, Selimi, and Krasniqi requests for leave to appeal Decision F01917* /Replika Seljimijeve odbrane na objedinjeni odgovor tužilaštva na Veseljijev, Seljimijev i Krasnićijev zahtev za odobrenje da ulože žalbu na odluku F01917/, 15. decembar 2023.

MKSJ-om, nije ispunjavao uslove za garancije koje ima osumnjičeni, uključujući pravo da bude obavešten o pravu na zaštitu od samooptuživanja, pravu na branioca i pravu na ćutanje (u daljem tekstu: Krasnićijevo treće pitanje);

- 4) Da li je panel pogrešno primenio pravo i/ili pogrešno utvrdio činjenično stanje kad je zaključio da ne postoji suštinska razlika između zaštite koja se svedocima nudi u pravnom režimu MKSJ-a i pravnom režimu Specijalizovanih veća, i time ignorisao činjenicu da, za razliku od Pravilnika MKSJ-a, prema pravilima 41(1)(a) i (2) i 151 Pravilnika Specijalizovanih veća Kosova svedoci o pravu na zaštitu od samooptuživanja moraju biti obavešteni pre nego što svedoče ili daju izjavu (u daljem tekstu: Krasnićijevo četvrto pitanje);
- 5) Da li je panel pogrešno primenio pravo i/ili pogrešno utvrdio činjenično stanje kad je prihvatanje Krasnićijevih svedočenja pred MKSJ-om opravdao time što je to u skladu s normativnim okvirom MKSJ-a, i time usvojio standarde jedne druge institucije, a ne Specijalizovanih veća, a nije razmotrio pitanje da li to što g. Krasnićić pre svedočenja nije bio obavešten o pravu na zaštitu od samooptuživanja predstavlja povredu garancija predviđenih za svedoke pred Specijalizovanim većima (u daljem tekstu: Krasnićijevo peto pitanje);
- 6) Da li je panel pogrešno primenio pravo i/ili pogrešno utvrdio činjenično stanje kad je zaključio da, i pored toga što g. Krasnićić nije obavešten o pravu na zaštitu od samooptuživanja, činjenica da je obavešten da je dužan da govori istinu i da je položio zakletvu o tome „njega nije prinudila da se odrekne prava na zaštitu od samooptuživanja ” (u daljem tekstu: Krasnićijevo šesto pitanje);
- 7) Da li je panel pogrešno primenio pravo i/ili pogrešno utvrdio činjenično stanje kad je zaključio da sudski nalog kojim je g. Krasnićić prinuđen da svedoči nije ograničio njegovo pravo na zaštitu od samooptuživanja, te da je u tom smislu g. Krasnićić svedočio dobrovoljno i bez prisile/prinude (u daljem tekstu: Krasnićijevo sedmo pitanje);
- 8) Da li je panel pogrešno primenio pravo i/ili pogrešno utvrdio činjenično stanje kad je zaključio da se zaštita garantovana pravilom 90(E) Pravilnika MKSJ-a ne proteže i na krivično gonjenje pred Specijalizovanim većima i time učinio nedelotvornom zaštitu jednog osnovnog prava koju pruža član 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: Evropska konvencija) (u daljem tekstu: Krasnićijevo osmo pitanje); i
- 9) Da li je panel pogrešno primenio pravo time što je prihvatio izjave i svedočenja saoptuženih protiv g. Krasnićića i zaključio da šteta nastala time što g. Krasnićić ne može da ih unakrsno ispita nije veća od dokazne

vrednosti tih dokumenata (u daljem tekstu: Krasnićijevo deveto pitanje).⁶

7. Veseljijeva odbrana traži odobrenje da uloži žalbu na pobijanu odluku u vezi sa sledećim pitanjima (u daljem tekstu zajedno: Veseljijeva pitanja):

- 1) Da li je panel pogrešno primenio pravo, konkretno, član 19(2) i pravilo 4(1), kad je ignorisao član 123 Zakonika o krivičnom postupku Kosova (u daljem tekstu: ZKPK), pošto je zaključio da u normativnom okviru Specijalizovanih veća ne postoje konkretne odredbe o prihvatanju izjava saoptuženih (u daljem tekstu: Veseljijevo prvo pitanje); i
- 2) Da li je panel pogrešno primenio pravo time što se, suprotno pravilima 4(3) i 5 Pravilnika, nije priklonio tumačenju koje bi bilo najpovoljnije po optuženog (u daljem tekstu: Veseljijevo drugo pitanje).⁷

8. Seljimijeva odbrana traži odobrenje da uloži žalbu na pobijanu odluku u vezi sa sledećim pitanjima (u daljem tekstu zajedno: Seljimijeva pitanja):

- 1) Da li je panel pogrešio kad je prihvatio delove Seljimijevog informativnog razgovora s tužilaštvom iako je zaključio da g. Seljimi u tim delovima razgovora nije bio obavešten o pravu da povuče svoju izjavu o odricanju od prava na branioca (u daljem tekstu: Seljimijevo prvo pitanje);
- 2) Da li je panel pogrešio kad je zaključio da nema naznaka da je g. Seljimi ikad bio u zabludi o tome da ima status osumnjičenog (u daljem tekstu: Seljimijevo drugo pitanje);
- 3) Da li je panel pogrešio kad je prihvatio izjave i svedočenja koje je g. Seljimi dao u svojstvu svedoka, jer je time povredio prava koja će g. Seljimi potom imati kao optuženi (u daljem tekstu: Seljimijevo treće pitanje);
- 4) Da li je panel pogrešio time što nije razmotrio štetu koja nastaje prihvatanjem izjave koju je g. Seljimi aprila 2004. dao MKSJ-u u svojstvu svedoka i njegovog svedočenja u suđenju pred MKSJ-om iz maja 2005. (u daljem tekstu: Seljimijevo svedočenje pred MKSJ-om), tokom kog g. Seljimi nije obavešten o svom pravu na zaštitu od samooptuživanja (u daljem tekstu: Seljimijevo četvrto pitanje);
- 5) Da li je panel pogrešio kad je zaključio da ZKPK nije merodavan u ovom postupku (u daljem tekstu: Seljimijevo peto pitanje); i

⁶ Krasnićijev zahtev, stavovi 2, 23.

⁷ Veseljijev zahtev, stavovi 2, 21.

- 6) Da li je panel pogrešio kad se oslonio na to da će odbrana biti u poziciji da ospori izjave optuženog ili sposobnost panela da oceni dokaze u celini kako bi opravdao njihovo prihvatanje (u daljem tekstu: Seljimijevo šesto pitanje).⁸

9. Odbrana tvrdi sledeće: (i) Krasnićijeva pitanja, Veseljijeva pitanja i Seljimijeva pitanja (u daljem tekstu zajedno: pitanja odbrane) proističu iz pobijane odluke, dovoljno su konkretna i prepoznatljiva i ne predstavljaju puko neslaganje;⁹ (ii) pitanja odbrane odraziće se na pravično i ekspeditivno vođenje postupka ili na ishod suđenja;¹⁰ i (iii) postupak bi se bitno pospešio ako bi panel Apelacionog suda hitno rešio po pitanjima odbrane.¹¹

10. Tužilaštvo u odgovoru tvrdi da zahteve odbrane treba odbaciti jer odbrana nije pokazala da njena pitanja zadovoljavaju uslove za izuzetnu meru kakva je interlokutorna žalba.¹² Tužilaštvo smatra (i) da se na pitanja odbrane ne može uložiti žalba,¹³ (ii) da se ona ne bi bitno odrazila ni na pravičnost ili ekspeditivnost postupka, ni na ishod suđenja i (iii) da njihovo rešavanje na drugostepenoj instanci u ovoj fazi postupka ne bi pospešilo postupak.¹⁴ Konkretno, tužilaštvo tvrdi da neka pitanja za koja je odbrana zatražila odobrenje uopšte ne proističu iz pobijane odluke, dok kod nekih drugih odbrana pogrešno prikazuje sadržaj pobijane odluke.¹⁵

11. Krasnićijeva odbrana u replici tvrdi da svako Krasnićijevo pitanje ispunjava uslove za ulaganje žalbe iz pravila 77, pošto sva proističu iz pobijane odluke i tiču se suštine prava optuženog na zaštitu od samooptuživanja, što obuhvata i pitanja dopuštenosti dokaza i što će se zato znatno odraziti na pravično i ekspeditivno

⁸ Seljimijev zahtev, stavovi 1, 29.

⁹ Krasnićijev zahtev, stavovi 4–15; Veseljijev zahtev, stavovi 10–15; Seljimijev zahtev, stavovi 2–21.

¹⁰ Krasnićijev zahtev, stavovi 4, 16–20; Veseljijev zahtev, stavovi 10, 16–19; Seljimijev zahtev, stavovi 2, 22–25.

¹¹ Krasnićijev zahtev, stavovi 4, 21–22; Veseljijev zahtev, stavovi 10, 20; Seljimijev zahtev, stavovi 2, 26–28.

¹² Odgovor tužilaštva, stavovi 1, 25.

¹³ Odgovor tužilaštva, stavovi 2–22.

¹⁴ Odgovor tužilaštva, stavovi 23–24.

¹⁵ V. npr. odgovor tužilaštva, stavove 2, 4, 6, 10–11, 15, 18.

vođenje postupka.¹⁶ Krasnićijeva odbrana tvrdi da tužilaštvo u odgovoru pogrešno razume: (i) tvrdnje Krasnićijeve odbrane i (ii) uslove za odobravanje ulaganja žalbe.¹⁷ Krasnićijeva odbrana, uz dužno poštovanje, traži od panela da odbaci primedbe tužilaštva i odobri ulaganje žalbe po Krasnićijevim pitanjima.¹⁸

12. Veseljijeva odbrana u replici tvrdi da odgovor tužilaštva treba zanemariti i da treba odobriti ulaganje žalbe na pobijanu odluku.¹⁹

13. Seljimijeva odbrana u replici tvrdi da tužilaštvo u svom odgovoru niti adekvatno razmatra tvrdnje koje je Seljimijeva odbrana iznela o uslovima za odobravanje žalbe, niti se upušta u suštinu iznetih pitanja.²⁰ Seljimijeva odbrana tvrdi da panel zato treba da zanemari odgovor tužilaštva i da odobri ulaganje žalbe na pobijanu odluku.²¹

III. MERODAVNO PRAVO

14. U skladu s članom 45(2) Zakona i pravilom 77(2) Pravilnika, žalba se može podneti samo ako se ispune uslovi za njeno odobravanje, izneti u nastavku.

15. Pravilo 77(2) glasi:

Panel daje odobrenje ako se odluka odnosi na pitanje koje bi moglo bitno da utiče na pravičan i ekspeditivan tok postupka ili na ishod suđenja, uključujući, kada je to primereno, slučajeve kada je nemoguće odobriti odgovarajuće pravno sredstvo po završetku suđenja u predmetu, a blagovremeno rešenje panela Apelacionog suda bi moglo suštinski pospešiti postupak.

¹⁶ Krasnićijeva replika, stav 2.

¹⁷ Krasnićijeva replika, stavovi 3–4.

¹⁸ Krasnićijeva replika, stav 9.

¹⁹ Veseljijeva replika, stav 5.

²⁰ Seljimijeva replika, stav 1. V. takođe Seljimijevu repliku, stavovi 7–8.

²¹ Seljimijeva replika, stavovi 1, 9.

16. Panel upućuje na merodavno pravo o pravnim standardima koji se moraju zadovoljiti da bi ulaganje žalbe bilo odobreno a koje je izloženo u njegovim ranijim odlukama.²²

IV. DISKUSIJA

A. KRASNIĆIJEVA PITANJA

1. Krasnićijevo prvo pitanje

17. Krasnićijeva odbrana tvrdi da panel odbacivanjem tvrdnje odbrane da bi se prihvatanjem Krasnićijevog svedočenja pred MKSJ-om u ovom suđenju povredilo njegovo pravo na zaštitu od samooptuživanja pokazuje da pogrešno tumači prirodu i obim tog prava.²³ Krasnićijeva odbrana kaže da se Krasnićijevo prvo pitanje odnosi na povredu Krasnićijevog prava na zaštitu od samooptuživanja, jednog od osnovnih elemenata pravičnog suđenja, i stoga utiče na sveukupnu pravičnost postupka i ishod suđenja uopšte.²⁴ Dalje, Krasnićijeva odbrana tvrdi da bi se postupak bitno pospešio ako bi panel Apelacionog suda hitno rešio po Krasnićijevom prvom pitanju, jer bi se time (i) dobila sigurnost o prirodi i obimu prava na zaštitu od samooptuživanja, (ii) pojasnio kriterijum merodavan za odluku o tome kada neko lice ima pravo na status osumnjičenog i garantije koje to podrazumeva, (iii) izbeglo prihvatanje dokaza

²² F01237, panel, *Decision on Taçi Defence Request for Leave to Appeal Decision on Disclosure of Dual Status Witnesses* /Odluka po zahtevu Tačijeve odbrane za odobrenje da uloži žalbu na odluku o obelodanjivanju podataka o svedocima s dvojnim statusom/, 30. januar 2023, stavovi 7–8; KSC-BC-2020-07, F00423, pretresni panel II, *Decision on SPO Requests for Leave to Appeal F00413 and Suspensive Effect* /Odluka po zahtevu tužilaštva za odobrenje da uloži žalbu na F00413 i zahtevu za odloženo stupanje na snagu te odluke/ (u daljem tekstu: odluka o odobravanju žalbe u predmetu *Gucati i Haradinaj*), 8. novembar 2021, stavovi 13–21; F00372, pretresni panel II, *Decision on Haradinaj Defence's Application for Certification of F00328* /Odluka po zahtevu Haradinajeve odbrane za odobrenje dokumenta F00328/, 15. oktobar 2021, stavovi 15–17; F00484, pretresni panel II, *Decision on Defence Request for Leave to Appeal F00470* /Odluka po zahtevu odbrane za odobrenje da uloži žalbu na odluku F00470/, 8. decembar 2021, stavovi 4–14. V. takođe F00172, sudija za prethodni postupak, *Decision on the Taçi Defence Application for Leave to Appeal* /Odluka po zahtevu Tačijeve odbrane za odobrenje ulaganja žalbe/, 11. januar 2021, stavovi 6–7, 9–17.

²³ Krasnićijev zahtev, stavovi 5–6, gde se upućuje, između ostalog, na pobijanu odluku, stav 184.

²⁴ Krasnićijev zahtev, stavovi 16-18. V. takođe Krasnićijev zahtev, stav 20.

kojima bi se povredilo pravo optuženog na pravično suđenje i (iv) informisali svedoci i osumnjičeni koji još nisu svedočili i time oblikovali njihovi stavovi, a to bi se, opet, neminovno odrazilo na njihovu verodostojnost i na pouzdanost njihovih svedočenja.²⁵

18. Tužilaštvo u odgovoru tvrdi da Krasnićijevo prvo pitanje ne može biti osnov za ulaganje žalbe jer nije formulisano tako da panel može da oceni da li ono ispunjava uslove za odobravanje.²⁶

19. Panel je u pobijanoj odluci između ostalog zaključio da su svedočenja koja je g. Krasnici dao pred MKSJ-om, a prilikom kojih on nije izričito obavešten o pravu na zaštitu od samooptuživanja, bila dobrovoljna i da su data bez prinude i nedozvoljene prisile, što znači da su dobijena u skladu sa standardima međunarodnog prava o ljudskim pravima.²⁷ Dalje, panel je zaključio da Krasnićijeva svedočenja pred MKSJ-om imaju dokaznu vrednost koja je veća od njihovih mogućih štetnih posledica, te da su relevantna i autentična, pa ih je stoga prihvatio kao dokaz.²⁸ Panel je zauzeo stav da ne postoji zakonski preduslov da osumnjičeni mora unapred biti upozoren na sve eventualne rizike da bi se mogla prihvatiti izjava koju je istražnim organima dalo lice koje se ni u trenutku kad je davalo izjavu, ni tokom informativnog razgovora ili svedočenja nije smatralo osumnjičenim.²⁹ Panel smatra da, suprotno onom što tužilaštvo tvrdi,³⁰ pitanje da li je prihvatanjem Krasnićijevog svedočenja pred MKSJ-om povređeno njegovo pravo na zaštitu od samooptuživanja, budući da on nije bio izričito obavešten o njemu, predstavlja zasebno pitanje koje proističe iz pobijane odluke. Panel stoga zaključuje da Krasnićijevo prvo pitanje proističe iz pobijane odluke.

²⁵ Krasnićijev zahtev, stav 21.

²⁶ Odgovor tužilaštva, stav 12.

²⁷ Pobijana odluka, stavovi 194, 200, 204.

²⁸ Pobijana odluka, stavovi 193, 196, 198–199, 200, 202–204, 206–207, 221(b).

²⁹ Pobijana odluka, stavovi 194, 200, 204. V. takođe pobijanu odluku, stavove 129, 159–160.

³⁰ Odgovor tužilaštva, stav 12.

20. Što se tiče znatnog uticaja na pravično i ekspeditivno vođenje postupka ili ishod suđenja, panel napominje da se pitanje da li je prihvatanjem Krasnićijevih svedočenja pred MKSJ-om povređeno njegovo pravo na zaštitu od samooptuživanja može odraziti na pravo optuženog na pravično suđenje. Panel se, dakle, uverio da je Krasnićijeva odbrana pokazala da bi se Krasnićijevo prvo pitanje moglo odraziti na pravično i ekspeditivno vođenje postupka.

21. Što se tiče pitanja da li bi se postupak bitno pospešio ako bi panel Apelacionog suda hitno rešio po ovom pitanju, ovaj panel smatra da je sa stanovišta pravičnog vođenja postupka i prava optuženog važno razjasniti da li je time što su u ovom postupku prihvaćena Krasnićijeva svedočenja pred MKSJ-om povređeno njegovo pravo na zaštitu od samooptuživanja. S obzirom na važnost ovog dokaza, rešavanjem pomenutog pitanja takođe bi se pomoglo odbrani i tužilaštvu da svoje teze i završne podneske pripreme na dokazima koji su valjano uvršteni u spis pred ovim panelom. Panel se, dakle, uverio da će se postupak bitno pospešiti kad panel Apelacionog suda hitno reši po Krasnićijevom prvom pitanju.

22. S obzirom na navedeno, panel odobrava ulaganje žalbe u vezi s Krasnićijevim prvim pitanjem.

2. Krasnićijevo drugo pitanje

23. Krasnićijeva odbrana tvrdi je pogrešan standard koji je ovaj panel primenio da bi utvrdio da g. Krasnićić nije imao pravo na status osumnjičenog i garantije koje to podrazumeva kad je davao iskaz u svojstvu svedoka i da znatno odudara od merodavnih standarda definisanih sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: Evropski sud).³¹ Krasnićijeva odbrana tvrdi da se Krasnićijevo drugo pitanje tiče povrede Krasnićijevog prava na zaštitu od samooptuživanja, prava da se brani ćutanjem, prava na pravno zastupanje i prava da bude obavešten o tim

³¹ Krasnićijev zahtev, stavovi 7–8, gde se upućuje, između ostalog, na pobijanu odluku, stav 129.

pravima, što su sve osnovni elementi pravičnog suđenja, te da se drugo pitanje stoga odražava na pravičnost postupka i ishod suđenja uopšte.³² Dalje, Krasnićijeva odbrana tvrdi da bi se postupak bitno pospešio ako bi panel Apelacionog suda hitno rešio po Krasnićijevom drugom pitanju, onako kako je to izloženo u stavu 17.³³

24. Tužilaštvo u odgovoru tvrdi da Krasnićijevo drugo pitanje ne može biti osnov za ulaganje žalbe jer nije dovoljno objašnjeno, pa ne može ni biti odobreno.³⁴

25. Panel podseća da je u pobijanoj odluci zaključio da su svedočenja koja je g. Krasnićići dao pred MKSJ-om u svojstvu svedoka bila dobrovoljna i da su data bez prinude i nedozvoljene prisile, što znači da su dobijena u skladu sa standardima međunarodnog prava o ljudskim pravima.³⁵ Panel je taj svoj zaključak zasnovao na tezi da ne postoji zakonski uslov da osumnjičeni mora unapred biti upozoren na sve eventualne rizike da bi se mogla prihvatiti izjava koju je prethodnim istražnim organima dalo lice koje ni u trenutku kad je davalo izjavu, ni tokom informativnog razgovora ili svedočenja nije bilo smatrano osumnjičenim.³⁶ Dalje, panel je u vezi s izjavama koje su druga lica dala pred MKSJ-om napomenuo da nema naznaka za to da su organi tužilaštva postupali nepropisno kad su ispitivali optuženog.³⁷ Ta ocena nije presudno uticala na zaključke panela o dobrovoljnom karakteru svedočenja optuženog i o tome da je ono dobijeno u skladu sa standardima međunarodnog humanitarnog prava. Ona samo znači da se panel uverio da nema naznaka za to da je MKSJ te iskaze dobio ili svedočenje g. Krasnićića saslušao na način koji ne bi bio u skladu s normativnim okvirom kojim se regulišu postupci pred tim sudom. Zato panel smatra da Krasnićijevo drugo pitanje, suprotno onom što tvrdi Krasnićijeva odbrana,³⁸ pogrešno prikazuje

³² Krasnićijev zahtev, stavovi 16–18. V. takođe Krasnićijev zahtev, stav 20.

³³ Krasnićijev zahtev, stav 21.

³⁴ Odgovor tužilaštva, stav 13.

³⁵ V. gore, stav 19.

³⁶ V. gore, stav 19.

³⁷ V. npr. pobijanu odluku, stav 191.

³⁸ Krasnićijev zahtev, stav 8.

zaključke panela. Panel stoga zaključuje da Krasnićijeva odbrana nije pokazala da Krasnićijevo drugo pitanje predstavlja zasebnu temu koja proističe iz pobijane odluke.

26. S obzirom na navedeno, ostale uslove za odobrenje za ulaganje žalbe iz člana 45(2) i pravila 77(2) nije potrebno razmatrati. Prema tome, odbija se zahtev za odobrenje žalbe u vezi s Krasnićijevim drugim pitanjem.

3. Krasnićijevo treće pitanje

27. Krasnićijeva odbrana tvrdi da je panel, pošto je primenio pogrešan standard da bi utvrdio da g. Krasnićići u trenutku kad je davao iskaz pred MKSJ-om nije imao pravo na status osumnjičenog i garantije koje to podrazumeva, pogrešno i zaključio da g. Krasnićići nema pravo na to da bude obavešten o pravu na zaštitu od samooptuživanja, pravo na pravnu pomoć i pravo da se brani ćutanjem.³⁹ Krasnićijeva odbrana tvrdi da se Krasnićijevo treće pitanje tiče povrede Krasnićijevog prava na zaštitu od samooptuživanja, prava da se brani ćutanjem, prava na pravno zastupanje i prava da bude obavešten o tim pravima, što su sve osnovni elementi pravičnog suđenja, što se stoga odražava na pravičnost postupka i ishod suđenja uopšte.⁴⁰ Dalje, Krasnićijeva odbrana tvrdi da bi se postupak bitno pospešio ako bi panel Apelacionog suda hitno rešio po Krasnićijevom trećem pitanju, onako kako je to izloženo u stavu 17.⁴¹

28. Tužilaštvo u odgovoru tvrdi da Krasnićijevo treće pitanje ne može biti osnov za ulaganje žalbe jer nije dovoljno objašnjeno, pa ne može ni biti odobreno.⁴²

29. Panel podseća da je u pobijanoj odluci zaključio da ne postoji zakonski uslov da osumnjičeni mora unapred biti upozoren na sve eventualne rizike da bi se mogla prihvatiti izjava koju je istražnim organima dalo lice koje ni u trenutku kad je davalo

³⁹ Krasnićijev zahtev, stavovi 7-8, gde se upućuje, između ostalog, na, pobijanu odluku, stav 129.

⁴⁰ Krasnićijev zahtev, stavovi 16–18. V. takođe Krasnićijev zahtev, stav 20.

⁴¹ Krasnićijev zahtev, stav 21.

⁴² Odgovor tužilaštva, stav 13.

izjavu, ni tokom informativnog razgovora ili svedočenja nije bilo smatrano osumnjičenim.⁴³ Osim toga, panel je utvrdio da je svedočenje koje je g. Krasnići dao pred MKSJ-om u svojstvu svedoka bilo dobrovoljno i da je dato bez prinude i nedozvoljene prisile, što znači da je dobijeno u skladu sa standardima međunarodnog prava o ljudskim pravima.⁴⁴ Suprotno onom što tvrdi tužilaštvo,⁴⁵ panel smatra da pitanje da li je g. Krasnići u trenutku kad je davao iskaz pred MKSJ-om imao pravo na status osumnjičenog i garantije koje to podrazumeva predstavlja zasebnu temu koja proističe iz pobijane odluke. Panel stoga zaključuje da Krasnićijevo treće pitanje proističe iz pobijane odluke.

30. Što se tiče mogućnosti da se to pitanje znatno odrazi na pravično i ekspeditivno vođenje postupka ili ishod suđenja, panel napominje da bi pitanje da li je g. Krasnići u trenutku kad je davao iskaz pred MKSJ-om imao pravo na status osumnjičenog i garantije koje to podrazumeva moglo uticati na dopuštenost njegovog svedočenja pred MKSJ-om, a time i na njegovo pravo na pravično suđenje. Stoga se panel uverio da je Krasnićijeva odbrana pokazala da bi se Krasnićijevo treće pitanje odrazilo na pravično i ekspeditivno vođenje postupka.

31. Što se tiče pitanja da li bi se postupak bitno pospešio ako bi panel Apelacionog suda hitno rešio po ovom pitanju, ovaj panel smatra da bi bilo u interesu vođenja postupka i prava optuženog kad bi se razjasnilo da li je g. Krasnići u trenutku kad je davao iskaz pred MKSJ-om imao pravo na status osumnjičenog i garantije koje to podrazumeva. Osim toga, kao što je već primećeno kod Krasnićijevog prvog pitanja, rešavanjem pomenutog pitanja takođe bi se pomoglo odbrani i tužilaštvu da svoje teze i završne podneske pripreme na dokazima koji su valjano uvršteni u spis pred ovim panelom. Panel se, dakle, uverio da će se postupak bitno pospešiti kad panel Apelacionog suda hitno reši po Krasnićijevom trećem pitanju.

⁴³ V. gore, stav 19.

⁴⁴ V. gore, stav 19.

⁴⁵ Odgovor tužilaštva, stav 13.

32. S obzirom na navedeno, panel odobrava ulaganje žalbe u vezi s Krasnićijevim trećim pitanjem.

4. Krasnićijevo četvrto i peto pitanje

33. Krasnićijeva odbrana tvrdi da je ovaj panel, time što je zaključio da između mehanizma zaštite predviđenog normativnim okvirom MKSJ-a i mehanizma zaštite koji važi na Specijalizovanim većima nema suštinske razlike, (i) ignorisao jednu suštinsku razliku, koja se sastoji u tome da g. Krasnićići 2007. pred MKSJ-om nije obavješten o pravu na zaštitu od samooptuživanja, kako to zahteva Pravilnik Specijalizovanih veća, i (ii) da je panel zbog toga odbio da razmatra pitanje da li tako ograničena zaštita uopšte ispunjava minimalne garantije utvrđene na Specijalizovanim većima.⁴⁶ Krasnićijeva odbrana tvrdi da se Krasnićijevo četvrto i peto pitanje tiču povrede Krasnićijevog prava na zaštitu od samooptuživanja, koje je jedan od osnovnih elemenata pravičnog suđenja, i koje se stoga odražava na pravičnost postupka i ishod suđenja uopšte.⁴⁷ Dalje, Krasnićijeva odbrana tvrdi da bi se postupak bitno pospešio ako bi panel Apelacionog suda hitno rešio po Krasnićijevom četvrtom i petom pitanju, onako kako je to izloženo u stavu 17.⁴⁸

34. Tužilaštvo u odgovoru tvrdi da (i) Krasnićijevo četvrto pitanje pogrešno prikazuje pobijanu odluku, a da je (ii) Krasnićijevo peto pitanje zasnovano na Krasnićijevom četvrtom pitanju, koje pogrešno tumači pobijanu odluku, te da ono ne može biti osnov za ulaganje žalbe.⁴⁹

35. Krasnićijeva odbrana u replici tvrdi da se greška panela sastoji u tome što panel nije imao u vidu da između mehanizma zaštite garantovanog na MKSJ-u i mehanizma zaštite garantovanog Pravilnikom Specijalizovanih veća postoji suštinska razlika, niti

⁴⁶ Krasnićijev zahtev, stavovi 9–10, gde se upućuje na pobijanu odluku, stavove 194, 200.

⁴⁷ Krasnićijev zahtev, stavovi 16–18. V. takođe Krasnićijev zahtev, stav 20.

⁴⁸ Krasnićijev zahtev, stav 21.

⁴⁹ Odgovor tužilaštva, stavovi 14–16.

kakve će posledice ta greška u primeni prava imati na Krasnićijevo pravo na pravično suđenje.⁵⁰

36. Panel podseća da je u pobijanoj odluci zaključio da ne postoji zakonski uslov da osumnjičeni mora unapred biti upozoren na sve eventualne rizike da bi se mogla prihvatiti izjava koju je istražnim organima dalo lice koje ni u trenutku kad je davalo izjavu, ni tokom informativnog razgovora ili svedočenja nije smatrano osumnjičenim.⁵¹ Panel je ustanovio i da Tužilaštvo MKSJ-a nije imalo zakonsku obavezu da obavesti g. Krasnićija o njegovom pravu na zaštitu od samooptuživanja, pošto on nije imao status osumnjičenog već status svedoka, te da ne postoji *suštinska* razlika između zaštite koju mu garantuje režim MKSJ-a i zaštite koja mu se garantuje normativnim okvirom Specijalizovanih veća.⁵² Dalje, panel je zaključio da je svedočenje koje je g. Krasnićić dao MKSJ-u u svojstvu svedoka bilo dobrovoljno i da je dato bez prinude i nedozvoljene prisile, što znači da je dobijeno u skladu sa standardima međunarodnog prava o ljudskim pravima.⁵³ Suprotno onom što tvrdi Krasnićijeva odbrana,⁵⁴ pitanje da li se standardi i procedure MKSJ-a podudaraju sa standardima i procedurama Specijalizovanih veća nije presudno uticalo na odluku ovog panela da prihvati sporni materijal. Kao i pitanje da li se neki domaći organ vlasti pridržava domaćih zakona, tako je i pitanje da li se MKSJ pridržavao sopstvenih standarda tek činjenično pitanje koje bi samo moglo biti deo odluke panela o prihvatanju spornog materijala.⁵⁵ U ovom slučaju nije bilo nikakvih naznaka da se MKSJ nije pridržavao sopstvenih standarda. Stoga panel smatra da Krasnićijevo četvrto i peto pitanje pogrešno prikazuju pomenute zaključke panela i predstavljaju puko

⁵⁰ Krasnićijeva replika, stav 5.

⁵¹ V. gore, stav 19.

⁵² Pobijana odluka, stavovi 194, 200, 204.

⁵³ V. gore, stav 19.

⁵⁴ Krasnićijev zahtev, stavovi 9–10.

⁵⁵ V. npr. ICTY, *Prosecutor v. Haraqija and Morina*, IT-04-84-R77.4-A, Appeals Chamber, Judgement, 23. jul 2009, stav 28; *Prosecutor v. Karadžić*, IT-95-5/18-T, Trial Chamber, Decision on Accused's Motion to Exclude Intercepted Conversations, 30 September 2010, stavovi 7, 10, 11.

neslaganje s njima. Panel stoga zaključuje da Krasnićijeva odbrana nije pokazala da Krasnićijevo četvrto i peto pitanje predstavljaju zasebne teme koje proističu iz pobijane odluke.

37. S obzirom na navedeno, ostale uslove za odobrenje za ulaganje žalbe iz člana 45(2) i pravila 77(2) nije potrebno razmatrati. Prema tome, odbija se zahtev za odobrenje žalbe u vezi s Krasnićijevim četvrtim i petim pitanjem.

5. Krasnićijevo šesto i sedmo pitanje

38. Krasnićijeva odbrana tvrdi da panel nije imao u vidu da su izostanak upozorenja o samooptuživanju, kao i obaveza da govori istinu i sa njome povezana zakletva, te dodatni pritisak obavezujućeg sudskog naloga predstavljali neprimereni pritisak na g. Krasnićija, zbog čega on svoje pravo na zaštitu od samooptuživanja nije mogao da iskoristi na smislen način.⁵⁶ Krasnićijeva odbrana tvrdi da se Krasnićijevo šesto i sedmo pitanje tiču povrede Krasnićijevog prava na zaštitu od samooptuživanja, koje je jedan od osnovnih elemenata pravičnog suđenja i koje se stoga odražava na pravičnost postupka i ishod suđenja uopšte.⁵⁷ Dalje, Krasnićijeva odbrana tvrdi da bi se postupak bitno pospešio ako bi panel Apelacionog suda hitno rešio po Krasnićijevom šestom i sedmom pitanju, onako kako je to izloženo u stavu 17.⁵⁸

39. Tužilaštvo u odgovoru tvrdi (i) da je Krasnićijevo šesto pitanje suviše apstraktno da bi moglo biti predmet žalbe, a da (ii) Krasnićijevo sedmo pitanje pogrešno prikazuje pobijanu odluku jer se u njemu tvrdi da teme koje su u njoj izričito razmatrane nisu razmatrane zajedno.⁵⁹

40. Krasnićijeva odbrana u replici tvrdi da tužilaštvo ne razume kako se Krasnićijevo šesto i sedmo pitanje odnose na činjenicu da je optuženi pobijanom odlukom *de facto*

⁵⁶ Krasnićijev zahtev, stavovi 11–12, gde se upućuje na pobijanu odluku, stavove 200, 204.

⁵⁷ Krasnićijev zahtev, stavovi 16–18. V. takođe Krasnićijev zahtev, stav 20.

⁵⁸ Krasnićijev zahtev, stav 21.

⁵⁹ Odgovor tužilaštva, stavovi 17–18. V. takođe odgovor tužilaštva, stav 20.

lišen osnovnog prava na pravično suđenje.⁶⁰ Prema mišljenju Krasnićijeve odbrane, tvrdnje tužilaštva potpuno su neutemeljene.⁶¹

41. Panel je u pobijanoj odluci zaključio da je obavezujući sudski nalog samo proceduralno sredstvo kojim se svedok izvodi pred sud kako bi ga sud saslušao i da nema naznaka za to da je g. Krasnici, pošto se odazvao tom nalogu, izneo inkriminišuće informacije koje inače ne bi bio spreman da iznese pred MKSJ-om tokom svedočenja na suđenju maja 2007.⁶² Osim toga, panel je zaključio i (i) da se činjenica da svedok nije izričito obavešten o pravu na zaštitu od samooptuživanja u situaciji u kojoj za tim nema potrebe i činjenica da svedok nije izričito obavešten o mogućnosti da zatraži pravnu pomoć ne odražavaju na dobrovoljni karakter njegovog svedočenja ili na pouzdanost tog svedočenja i (ii) da ga zakletva koju je položio u svojstvu svedoka pred MKSJ-om nije prinudila da se odrekne prava na zaštitu od samooptuživanja, ali je u korišćenju tog prava bio vezan specifičnom procedurom predviđenom u Pravilniku MKSJ-a.⁶³ Dalje, panel je, između ostalog, zaključio da su svedočenja koja je g. Krasnici dao pred MKSJ-om u svojstvu svedoka bila dobrovoljna i da su data bez prinude i nedozvoljene prisile, što znači da su dobijena u skladu sa standardima međunarodnog prava o ljudskim pravima.⁶⁴ Krasnićijevo šesto i sedmo pitanje predstavljaju puko neslaganje sa zaključcima panela, a ne pokazuju grešku u smislu pravila 77(2). Panel je pravilno razmotrio činjenicu da g. Krasnici nije izričito obavešten o pravu na zaštitu od samooptuživanja i da je svedočio pošto je dobio obavezujući sudski poziv, kao i pitanje da li su ta dva faktora uticala na dobrovoljni karakter njegovog svedočenja pred MKSJ-om,⁶⁵ i zaključio da to nije slučaj, iz razloga koji su već izneti. Zato panel smatra da Krasnićijevo šesto i sedmo pitanje predstavljaju puko neslaganje

⁶⁰ Krasnićijeva replika, stav 7.

⁶¹ Krasnićijeva replika, stav 7.

⁶² Pobijana odluka, stav 200.

⁶³ Pobijana odluka, stav 204.

⁶⁴ V. gore, stav 19.

⁶⁵ *Contra* Krasnićijev zahtev, stav 11.

sa zaključkom panela o dobrovoljnoj prirodi Krasnićijevog svedočenja pred MKSJ-om. Panel stoga zaključuje da Krasnićijeva odbrana nije pokazala da Krasnićijevo šesto i sedmo pitanje predstavljaju zasebne teme koje proističu iz pobijane odluka.

42. S obzirom na navedeno, ostale uslove za odobrenje za ulaganje žalbe iz člana 45(2) i pravila 77(2) nije potrebno razmatrati. Prema tome, odbija se zahtev za odobrenje žalbe u vezi s Krasnićijevim šestim i sedmim pitanjem.

6. Krasnićijevo osmo pitanje

43. Krasnićijeva odbrana tvrdi da je panel pogrešno primenio pravo i/ili pogrešno utvrdio činjenično stanje kad je zaključio da se zaštita iz pravila 90(E) Pravilnika MKSJ-a ne odnosi na postupke pred Specijalizovanim većima, čime je obesmislio jedan od osnovnih elemenata pravičnog suđenja po članu 6 Evropske konvencije.⁶⁶ Krasnićijeva odbrana tvrdi da se Krasnićijevo osmo pitanje tiče povrede njegovog prava na zaštitu od samooptuživanja, koje je jedan od osnovnih elemenata pravičnog suđenja i koje se stoga odražava na pravičnost postupka i ishod suđenja uopšte.⁶⁷ Dalje, Krasnićijeva odbrana tvrdi da bi se postupak bitno pospešio ako bi panel Apelacionog suda hitno rešio po Krasnićijevom osmom pitanju, onako kako je to izloženo u stavu 17.⁶⁸

44. Tužilaštvo u odgovoru tvrdi da Krasnićijevo osmo pitanje ne može biti osnov za ulaganje žalbe (i) zato što suština argumenata Krasnićijeve odbrane nije u skladu s ovim pitanjem, onako kako je ono sažeto prikazano, i (ii) zato što Krasnićijeva odbrana pogrešno prikazuje pobijanu odluku kad tvrdi da teme koje su u njoj izričito razmatrane nisu razmatrane zajedno.⁶⁹

⁶⁶ Krasnićijev zahtev, stav 2(viii). V. takođe Krasnićijev zahtev, stavovi 13–14, gde se upućuje na pobijanu odluku, stav 159.

⁶⁷ Krasnićijev zahtev, stavovi 16–18. V. takođe Krasnićijev zahtev, stav 20.

⁶⁸ Krasnićijev zahtev, stav 21.

⁶⁹ Odgovor tužilaštva, stavovi 19–20.

45. Krasnićijeva odbrana u replici kaže da su zbog panelovog uskog tumačenja pravila 90(E) Pravilnika MKSJ-a svedoci *de facto* ostali bez ikakve zaštite od samooptuživanja.⁷⁰

46. U pobijanoj odluci panel je (i) zaključio da se pravo osumnjičenog da bude upozoren na sve eventualne rizike razlikuje od prava lica koje se ispituje u svojstvu svedoka⁷¹ i (ii) uputio na sudsku praksu MKSJ-a, prema kojoj pravo na zaštitu od samooptuživanja, utvrđeno pravilom 90(E) Pravilnika MKSJ-a, važi samo pred MKSJ-om i da se ne može primenjivati izvan tog suda.⁷² Stoga je panel, između ostalog, zaključio da je svedočenje koje je g. Krasnicić dao pred MKSJ-om u svojstvu svedoka bilo dobrovoljno i da je dato bez prinude i nedozvoljene prisile, što znači da je dobijeno u skladu sa standardima međunarodnog prava o ljudskim pravima.⁷³ Suprotno onom što tvrdi Krasnićijeva odbrana,⁷⁴ panel jeste razmotrio pitanje kako se činjenica da u Pravilniku MKSJ-a ne postoji izričita obaveza da se svedok unapred obavesti o pravu na zaštitu od samooptuživanja odrazila na to Krasnićijevo pravo. Osim toga, kao što je već napomenuto, to što je panel razmotrio da li se režim koji važi na MKSJ-u podudara s režimom samog panela nije bilo presudno za dopuštenost dokaza, već je bilo jedan od faktora relevantnih za razmatranje tog pitanja.⁷⁵ Stoga panel konstatuje da Krasnićijevo osmo pitanje predstavlja puko neslaganje s iznetim konstatacijama panela. Panel stoga zaključuje da Krasnićijeva odbrana nije pokazala da Krasnićijevo osmo pitanje predstavlja zasebnu temu koja proističe iz pobijane odluke.

⁷⁰ Krasnićijeva replika, stav 6. V. takođe Krasnićijevu repliku, stav 7.

⁷¹ V. gore, stav 19.

⁷² Pobijana odluka, stav 159, gde se upućuje na ICTY, *Prosecutor v. Karadžić*, IT-95-5/18-AR73.11, Appeals Chamber, Decision on Appeal against the Decision on the Accused's Motion to Subpoena Zdravko Tolimir, 13. novembar 2013, stav 43; *Prosecutor v. Perišić*, IT-04-81-T, Decision on Prosecution Motion for an Advance Ruling on the Scope of Permissible Cross Examination, 12. jun 2009, stav 21.

⁷³ V. gore, stav 19.

⁷⁴ *Contra* Krasnićijev zahtev, stavovi 13–14.

⁷⁵ V. gore, stav 36 (i izvori na koje se tamo poziva).

47. S obzirom na navedeno, ostale uslove za odobrenje za ulaganje žalbe iz člana 45(2) i pravila 77(2) nije potrebno razmatrati. Prema tome, odbija se zahtev za odobrenje žalbe u vezi s Krasnićijevim osmim pitanjem.

7. Krasnićijevo deveto pitanje

48. Krasnićijeva odbrana traži odobrenje da uloži žalbu na odluku panela da prihvati ranije izjave g. Tačija, g. Veseljija i g. Seljimija koje bi se mogle odnositi na g. Krasnićija.⁷⁶ Krasnićijeva odbrana tvrdi da se Krasnićijevo deveto pitanje tiče povrede Krasnićijevog prava na zaštitu od samooptuživanja i prava na kontradiktorni postupak, te prava da ispita svedoka, odnosno da se u njegovo ime ispita svedok koji iskazuje protiv njega, što su sve elementi pravičnog suđenja.⁷⁷ Dalje, Krasnićijeva odbrana tvrdi da bi se postupak bitno pospešio ako bi panel Apelacionog suda hitno rešio po Krasnićijevom devetom pitanju, onako kako je to izloženo u stavu 17, kao i ako bi se razjasnilo (i) da li panel ima ovlašćenje da prihvati neproverene dokaze kad ne postoje konkretne prilike navedene u Pravilniku, i (ii) da li je ispravno utvrđen odnos između dokazne vrednosti spornih dokaza i štete nanete njihovim prihvatanjem.⁷⁸

49. Tužilaštvo u odgovoru tvrdi da Krasnićijevo deveto pitanje ne može biti osnov za ulaganje žalbe jer je suviše apstraktno formulisano.⁷⁹

50. Krasnićijeva odbrana u replici kaže da tužilaštvo u svom odgovoru zanemaruje (i) obim neproverenih dokaza uvrštenih u spis predmeta i posledice koje je to ima po pravo optuženog na pravično suđenje i (ii) grešku sadržanu u zaključku panela da je šteta koju je g. Krasnićić pretrpeo zato što nije mogao unakrsno da ispita druge optužene manja od dokazne vrednosti njihovih iskaza.⁸⁰

⁷⁶ Krasnićijev zahtev, stav 15, gde se upućuje na pobijanu odluku, stavove 216–217.

⁷⁷ Krasnićijev zahtev, stavovi 16–19. V. takođe Krasnićijev zahtev, stav 20.

⁷⁸ Krasnićijev zahtev, stavovi 21–22.

⁷⁹ Odgovor tužilaštva, stavovi 21–22.

⁸⁰ Krasnićijeva replika, stav 8.

51. Panel je u pobijanoj odluci zaključio da u važećem normativnom okviru Specijalizovanih veća ne postoji zabrana da se prihvate izjave optuženih protiv njihovih saoptuženih, kao i da prihvatanje izjave nekog optuženog ne znači automatski da će tom optuženom ili njegovim saoptuženima biti naneta šteta.⁸¹ Panel smatra da, suprotno onom što tvrdi tužilaštvo,⁸² pitanje da li je panel pogrešno primenio pravo kad je doneo tu odluku i prihvatio izjave jednog optuženog protiv četvorice optuženih predstavlja zasebnu temu koja proističe iz pobijane odluke. Panel stoga zaključuje da Krasnićijevo deveto pitanje proističe iz pobijane odluke.

52. Što se tiče mogućnosti da se to znatno odrazi na pravično i ekspeditivno vođenje postupka ili ishod suđenja, panel primećuje da se pitanje da li je panel pogrešio time što je prihvatio izjave jednog optuženog protiv četvorice optuženih može odraziti na Krasnićijevo pravo na pravično suđenje. Panel se, dakle, uverio da je Krasnićijeva odbrana pokazala da se Krasnićijevo deveto pitanje može odraziti na pravično i ekspeditivno vođenje postupka.

53. Što se tiče pitanja da li bi se postupak bitno pospešio ako bi panel Apelacionog suda hitno rešio po ovom pitanju, panel smatra da bi bilo u interesu vođenja postupka i prava optuženog ako bi se razjasnilo da li je panel pogrešio kad je prihvatio izjave jednog optuženog protiv četvorice optuženih. S obzirom na važnost ovog dokaza, rešavanjem pomenutog pitanja takođe bi se pomoglo odbrani i tužilaštvu da svoje teze i završne podneske pripreme na dokazima koji su valjano uvršteni u spis pred ovim panelom. Panel se, dakle, uverio da će se postupak bitno pospešiti kad panel Apelacionog suda hitno reši po Krasnićijevom devetom pitanju.

54. S obzirom na navedeno, panel odobrava ulaganje žalbe u vezi s Krasnićijevim devetim pitanjem.

⁸¹ Pobijana odluka, stavovi 217, 219.

⁸² Odgovor tužilaštva, stav 22.

B. VESELJIJEVA PITANJA

1. Veseljijevo prvo pitanje

55. Veseljijeva odbrana tvrdi da je panel razmatrao tri odredbe relevantne za prihvatanje izjava optuženog, ali da je ignorisao najvažniju odredbu o korišćenju takvih izjava protiv saoptuženih, naime, član 123 ZKPK-a.⁸³ Veseljijeva odbrana tvrdi da se Veseljijevo prvo pitanje tiče temeljne greške u primeni prava koja će se direktno odraziti na pravičnost postupka i ishod ovog suđenja.⁸⁴ Ukoliko bi panel Apelacionog suda pozitivno razrešio Veseljijevo prvo pitanje, tvrdi Veseljijeva odbrana dalje, postupak bi se bitno pospešio jer bi se očuvalo Veseljijevo pravo da se suoči s onima koji su izneli dokaze protiv njega.⁸⁵

56. Tužilaštvo u odgovoru tvrdi da Veseljijevo prvo pitanje ne proističe iz pobijane odluke (i) zato što je tvrdnja Veseljijeve odbrane da je panel u potpunosti ignorisao član 123 ZKPK-a neistinita i (ii) zato što član 123 ZKPK-a nije izričito preuzet Pravilnikom.⁸⁶

57. Veseljijeva odbrana u replici tvrdi da Veseljijevo prvo pitanje proističe iz pobijane odluke, uprkos tome što se u njoj pominje jedna starija verzija ZKPK-a.⁸⁷

58. Panel je u pobijanoj odluci zaključio da se dopuštenost izjava saoptuženih ne pominje konkretno ni u Ustavu Kosova, ni u Zakonu, ni u Pravilniku.⁸⁸ Osim toga, panel je imao u vidu da odredbe ZKPK-a o prihvatanju izjava optuženog, konkretno, članovi 119(5), 256(1) i 257(2) ZKPK-a, nisu integrisane u normativni okvir Specijalizovanih veća i da se ne primenjuju u ovom postupku.⁸⁹ Zato je panel zaključio da je prihvatanje izjava saoptuženih pitanje na koje se primenjuju opšta

⁸³ Veseljijev zahtev, stav 12, gde se upućuje na pobijanu odluku, stav 215.

⁸⁴ Veseljijev zahtev, stavovi 16–18, gde se upućuje na pobijanu odluku, stav 216.

⁸⁵ Veseljijev zahtev, stav 20.

⁸⁶ Odgovor tužilaštva, stavovi 2–3.

⁸⁷ Veseljijeva replika, stav 2.

⁸⁸ Pobijana odluka, stav 215.

⁸⁹ Pobijana odluka, stav 215.

pravila i principi za prihvatanje dokaza pred Specijalizovanim većima, a pre svega pravilo 138(1). Panel je zaključio da se zaključak o krivici optuženog ne sme zasnivati ni isključivo ni u odlučujućoj meri na takvim izjavama, što je i utvrđeno pravilom 140(4) i što se odražava u članovima 119(5), 256(1) i 257(2) ZKPK-a.⁹⁰ Kao što je tužilaštvo ispravno primetilo, i kao što je i Veseljijeva odbrana prihvatila,⁹¹ panel je shvatio da se Veseljijeva odbrana poziva na član 123 verzije ZKPK-a iz 2012. godine, a da se taj član vodi pod brojem 119 u verziji ZKPK-a koja je sad na snazi i koju je panel uzeo u obzir kad je ocenjivao merodavni pravni režim. Utoliko je jasno da panel, suprotno onom što tvrdi Veseljijeva odbrana,⁹² nije ignorisao odredbe ZKPK-a o izjavama optuženih. Panel smatra da Veseljijevo prvo pitanje pogrešno prikazuje zaključke panela o pravnom režimu merodavnom za prihvatanje izjava jednog optuženog protiv njegovih saoptuženih i da predstavlja puko neslaganje s tim zaključcima. Panel stoga zaključuje da Veseljijeva odbrana nije pokazala da Veseljijevo prvo pitanje predstavlja zasebnu temu koja proističe iz pobijane odluke.

59. S obzirom na navedeno, ostale uslove za odobrenje za ulaganje žalbe iz člana 45(2) i pravila 77(2) nije potrebno razmatrati. Prema tome, odbija se zahtev za odobrenje žalbe u vezi s Veseljijevim prvim pitanjem.

2. Veseljijevo drugo pitanje

60. Veseljijeva odbrana tvrdi da je panel, time što je dopustio da se izjave jednog optuženog koriste protiv njegovih saoptuženih, pogrešno primenio pravo jer nije primenio tumačenje koje bi bilo najpovoljnije po optuženog, kako nalažu pravila 4(3) i 5.⁹³ Veseljijeva odbrana tvrdi da se Veseljijevo drugo pitanje tiče temeljne greške u

⁹⁰ Pobijana odluka, stav 215. V. takođe pobijana odluka, stavovi 16, 218.

⁹¹ Odgovor tužilaštva, stavovi 2–3; Veseljijeva replika, stav 2.

⁹² Veseljijev zahtev, stav 12.

⁹³ Veseljijev zahtev, stavovi 13–15.

primeni prava koja će se direktno odraziti na pravičnost postupka i ishod ovog suđenja.⁹⁴ Ukoliko bi panel Apelacionog suda pozitivno razrešio Veseljijevu drugo pitanje, tvrdi Veseljijeva odbrana dalje, postupak bi se bitno pospešio jer bi se očuvalo Veseljijevu pravo da se suoči s onima koji su dali iskaz protiv njega.⁹⁵

61. Tužilaštvo u odgovoru tvrdi da Veseljijevu drugo pitanje ne može biti osnov za ulaganje žalbe, pošto ne proističe iz pobijane odluke i tu odluku pogrešno prikazuje.⁹⁶ Tužilaštvo tvrdi (i) da Veseljijeva odbrana nije pokazala da se u izvorima koje preferira identifikuje neko opšte pravno načelo i da bi ono dovelo do drugačijeg ishoda i (ii) da Veseljijeva odbrana selektivno navodi samo jedan deo analize koja je u pobijanoj odluci izneta na tu temu.⁹⁷

62. Veseljijeva odbrana u replici ponavlja da panel nije imao u vidu pravilo 4(3) i 5 Pravilnika i da je zato doneo odluku zasnovanu na tumačenju Pravilnika koje je najnepovoljnije po optuženog.⁹⁸

63. Panel je u pobijanoj odluci zaključio (i) da dopuštenost izjava saoptuženih nije izričito utvrđena ni Ustavom Kosova, ni Zakonom, ni Pravilnikom⁹⁹ i (ii) da se dopuštenost takvih izjava zato rešava primenom opštih pravila i principa o prihvatanju dokaza pred Specijalizovanim većima.¹⁰⁰ Izlažući taj zaključak panel je napomenuo (i) da ne postoji opšti pravni princip niti načelo iz prava o ljudskim pravima prema kojima bi takav dokaz bio nedopušten ili njegovo prihvatanje nepravično po optuženog u krivičnom postupku¹⁰¹ i (ii) da se u sudskoj praksi drugih međunarodnih krivičnih sudova prihvatanje izjava optuženog protiv njegovih saoptuženih ne tumači kao povreda prava optuženog na pravično suđenje, pod uslovom da je dokazna vrednost tih izjava veća od štete koja bi se

⁹⁴ Veseljijev zahtev, stavovi 16, 19.

⁹⁵ Veseljijev zahtev, stav 20.

⁹⁶ Odgovor tužilaštva, stav 4.

⁹⁷ Odgovor tužilaštva, stavovi 4–5.

⁹⁸ Veseljijeva replika, stav 4.

⁹⁹ Pobijana odluka, stav 215.

¹⁰⁰ Pobijana odluka, stavovi 16, 215.

¹⁰¹ Pobijana odluka, stav 216.

njihovim prihvatanjem mogla naneti saoptuženima.¹⁰² Suprotno onom što tvrdi Veseljijeva odbrana,¹⁰³ panel nije zaključio da se u normativnom okviru Specijalizovanih veća dopuštenost izjava optuženog uopšte ne pominje, čime bi se onda stekli uslovi za primenu pravila 4(3) i 5 Pravilnika. Utoliko panel nije bio dužan da odluči koje je od ta dva tumačenja Pravilnika povoljnije po optuženog. Panel smatra da Veseljijevo drugo pitanje pogrešno prikazuje zaključak panela o pravnom režimu koji je merodavan za prihvatanje izjava optuženog protiv njegovih saoptuženih i da predstavlja puko neslaganje s tim zaključkom. Panel stoga zaključuje da Veseljijeva odbrana nije pokazala da Veseljijevo drugo pitanje predstavlja zasebnu temu koja proističe iz pobijane odluke.

64. S obzirom na navedeno, ostale uslove za odobrenje za ulaganje žalbe iz člana 45(2) i pravila 77(2) nije potrebno razmatrati. Prema tome, odbija se zahtev za odobrenje žalbe u vezi s Veseljijevim drugim pitanjem.

C. SELJIMIJEVA PITANJA

1. Seljimijevo prvo pitanje

65. Seljimijeva odbrana tvrdi da to što osumnjičeni nije bio obavešten o svom pravu na pravično suđenje predstavlja važan nedostatak u vođenju razgovora s njim kao s osumnjičenim, a panel ipak nije objasnio zašto su relevantni delovi razgovora sa g. Seljimijem prihvaćeni kad on nije valjano obavešten o tom svom pravu, čime je prekršeno pravilo 43(4).¹⁰⁴ Seljimijeva odbrana tvrdi da Seljimijevo prvo pitanje otvara pitanje da li je dokaz koji je panel prihvatio dobijen tako što su povređena prava koja

¹⁰² Pobijana odluka, stav 216, gde se upućuje na ICTY, *Prosecutor v. Prlić et al.*, IT-04-74-AR73.6, Appeals Chamber, Decision on Appeals Against Decision Admitting Transcript of Jadranko Prlić's Questioning Into Evidence, 23. novembar 2007, stav 62; *Prosecutor v. Gotovina et al.*, IT-06-90-T, Trial Chamber I, Judgement, 15. april 2011, stav 44; *Prosecutor v. Kvočka et al.*, IT-98-30/1, Trial Chamber, Decision on the Admission of the Record of Interview of the Accused Kvočka, 16. mart 2001.

¹⁰³ Veseljijev zahtev, stavovi 14–15.

¹⁰⁴ Seljimijev zahtev, stavovi 3–5, gde se upućuje, između ostalog, na, pobijanu odluku, stav 45. V. takođe Seljimijev zahtev, stav 21.

osumnjičeni ima u kontekstu krivične istrage, pa je razrešavanje tog pitanja od ključnog značaja za garantovanje pravičnosti i ekspeditivnosti postupka.¹⁰⁵ Dalje, Seljimijeva odbrana tvrdi da bi se razrešavanjem Seljimijevog prvog pitanja postupak bitno pospešio jer bi i tužilaštvo i odbrana mogli da izvode dokaze uz celovito poznavanje dokaza koje će osporavati ili pitanja o kojima treba da iznesu dalje dokaze.¹⁰⁶

66. Tužilaštvo u odgovoru tvrdi da Seljimijevo prvo pitanje pogrešno prikazuje pobijanu odluku, jer (i) panel jeste objasnio zašto je prihvatio transkript razgovora s g. Seljimijem obavljen pre nego što je g. Seljimi obavešten da može da povuče svoju izjavu o odricanju od prava na branioca i jer (ii) panel nije konstatovao da je prekršeno pravilo 43(4).¹⁰⁷

67. U pobijanoj odluci panel je konstatovao da je g. Seljimi pre informativnog razgovora s tužilaštvom od novembra 2019. obavešten (i) da se razgovor snima, (ii) da ima pravo da se brani ćutanjem, (iii) da ima pravo na pomoć advokata, (iv) da sve što kaže može biti iskorišćeno kao dokaz protiv njega pred Specijalizovanim većima i (v) da ima pravo na usmenog prevodioca za čije usluge ne mora da snosi troškove.¹⁰⁸ Osim toga, panel je zaključio i (i) da je g. Seljimi dobio pismeno obaveštenje o svojim pravima i obavezama, kao i o tome da u svakom trenutku može da povuče svoju izjavu o odricanju od prava na branioca i zatraži pomoć advokata, i (ii) da zakašnjenje s kojim je g. Seljimi obavešten o pravu da povuče svoju izjavu o odricanju od prava na branioca nije omelo njegovo shvatanje da ima pravo da odustane od prava da se brani ćutanjem, pošto u tekstu Pravilnika ne postoji uslov da lice bude izričito obavešteno o mogućnosti da odustane od prava na odbranu ćutanjem.¹⁰⁹ Panel je zaključio da je g. Seljimi u potpunosti

¹⁰⁵ Seljimijev zahtev, stavovi 22, 25.

¹⁰⁶ Seljimijev zahtev, stav 26. V. takođe Seljimijev zahtev, stavovi 27–28.

¹⁰⁷ Odgovor tužilaštva, stav 6.

¹⁰⁸ Pobijana odluka, stav 45.

¹⁰⁹ Pobijana odluka, stav 45.

obavešten o pravima koje ima kao osumnjičeni i da se prava na branioca odrekao dobrovoljno i nedvosmisleno, s punim znanjem i svešću.¹¹⁰ Suprotno onom što tvrdi Seljimijeva odbrana,¹¹¹ panel jeste objasnio zašto su relevantni delovi Seljimijevog informativnog razgovora s tužilaštvom od novembra 2019. prihvaćeni. Panel smatra da Seljimijevo prvo pitanje predstavlja puko neslaganje s pomenutim zaključkom panela. Panel stoga zaključuje da Seljimijeva odbrana nije pokazala da Seljimijevo prvo pitanje predstavlja zasebnu temu koja proističe iz pobijane odluke.

68. S obzirom na navedeno, ostale uslove za odobrenje za ulaganje žalbe iz člana 45(2) i pravila 77(2) nije potrebno razmatrati. Prema tome, odbija se zahtev za odobrenje žalbe u vezi sa Seljimijevim prvim pitanjem.

2. Seljimijevo drugo pitanje

69. Seljimijeva odbrana osporava zaključak panela da je „g. Seljimi u trenutku kad je obavljan informativni razgovor s tužilaštvom, novembra 2019, znao da ima status osumnjičenog i znao za prava koja proističu iz tog statusa“ i zbog činjenice da je g. Seljimi tokom tog razgovora sve vreme nazivan „svedokom“.¹¹² Seljimijeva odbrana tvrdi da Seljimijevo drugo pitanje postavlja pitanje da li je dokaz koji je panel prihvatio dobijen tako što su povređena prava koja osumnjičeni ima u kontekstu krivične istrage, pa je razrešavanje tog pitanja od ključnog značaja za garantovanje pravičnosti i ekspeditivnosti postupka.¹¹³ Seljimijeva odbrana dodaje i da bi se razrešavanjem Seljimijevog drugog pitanja postupak bitno pospešio jer bi i tužilaštvo i odbrana mogli

¹¹⁰ Pobijana odluka, stav 47.

¹¹¹ Seljimijev zahtev, stav 4.

¹¹² Seljimijev zahtev, stavovi 6–8, gde se upućuje, između ostalog, na pobijanu odluku, stav 43. V. takođe Seljimijev zahtev, stav 21.

¹¹³ Seljimijev zahtev, stavovi 22, 25.

da izvode dokaze uz puno saznanje o dokazima koje će osporavati ili pitanjima o kojima treba da iznesu dalje dokaze.¹¹⁴

70. Tužilaštvo u odgovoru tvrdi da Seljimijevo drugo pitanje ne može biti osnov za ulaganje žalbe jer predstavlja puko neslaganje sa zaključkom panela da je g. Seljimi znao da ima status osumnjičenog.¹¹⁵

71. Panel je u pobijanoj odluci zaključio (i) da je g. Seljimi pre informativnog razgovora s tužilaštvom u novembru 2019. jasno obavešten o tome da se sumnja da je bio umešan u izvršenje krivičnog dela i (ii) da je stoga u trenutku kad je vođen informativni razgovor s tužilaštvom, novembra 2019, znao za prava koja taj status podrazumeva.¹¹⁶ Panel je konstatovao i da je g. Seljimi bio u potpunosti obavešten o pravima koje ima kao osumnjičeni,¹¹⁷ i da je potvrdio da razume ta prava.¹¹⁸ Zato je panel konstatovao da nema naznaka za to da je g. Seljimi ikad bio u zabludi o tome da ima status osumnjičenog.¹¹⁹ Zato panel smatra da se u Seljimijevom drugom pitanju samo ponavljaju tvrdnje koje je Seljimi već izneo pred panelom¹²⁰ i da ono predstavlja puko neslaganje s pomenutim zaključcima panela. Panel stoga zaključuje da Seljimijeva odbrana nije pokazala da Seljimijevo drugo pitanje predstavlja zasebnu temu koja proističe iz pobijane odluke.

72. S obzirom na navedeno, ostale uslove za odobrenje za ulaganje žalbe iz člana 45(2) i pravila 77(2) nije potrebno razmatrati. Prema tome, odbija se zahtev za odobrenje žalbe u vezi sa Seljimijevim drugim pitanjem.

¹¹⁴ Seljimijev zahtev, stav 26. V. takođe Seljimijev zahtev, stavovi 27–28.

¹¹⁵ Odgovor tužilaštva odgovor tužilaštva, stav 7.

¹¹⁶ Pobijana odluka, stav 43.

¹¹⁷ V. gore, stav 67.

¹¹⁸ Pobijana odluka, stav 46.

¹¹⁹ Pobijana odluka, stav 46.

¹²⁰ V. npr. F01473, specijalizovani branilac, *Selimi Defence Response to SPO Motion for Admission of Accused's Statements* /Odgovor Seljimijeve odbrane na zahtev tužilaštva da se prihvate izjave optuženih/, 24. april 2023, stavovi 2, 14–15, 17–20, 22, 26, 30, 37.

3. Seljimijevo treće pitanje

73. Seljimijeva odbrana tvrdi da je panel u obrazloženju pobijane odluke po svemu sudeći izjednačio i pomešao dva suštinski različita pitanja, i to: (i) da li je izjava dobijena u skladu s pravima garantovanim za svedoke i (ii) da li bi prihvatanje izjave bilo u skladu s pravima garantovanim za optužene.¹²¹ Seljimijeva odbrana tvrdi da se Seljimijevo treće pitanje direktno odražava na pravičnost i ekspeditivnost suđenja, kao i na ishod suđenja, zato što otvara pitanje (i) da li su dokazi koje je panel prihvatio dobijeni povredom prava garantovanih osumnjičenima u kontekstu krivične istrage i (ii) da li je dokazna vrednost tih dokaza veća od njihovih mogućih štetnih posledica.¹²² Dalje, Seljimijeva odbrana tvrdi da bi se razrešavanjem Seljimijevog trećeg pitanja postupak bitno pospešio jer bi i tužilaštvo i odbrana mogli da izvode dokaze uz puno saznanje o dokazima koje će osporavati ili pitanjima o kojima treba da iznesu dalje dokaze.¹²³

74. Tužilaštvo u odgovoru tvrdi da Seljimijevo treće pitanje ne proističe iz pobijane odluke jer je sasvim jasno da je panel analizirao pitanje da li je prihvatanje Seljimijevih izjava u skladu s njegovim pravima.¹²⁴

75. Seljimijeva odbrana u replici tvrdi da tužilaštvo samo ponavlja zaključke panela, ali da time ne uspeva da potkrepi svoju tvrdnju da pitanje koje je Selimijeva odbrana pokrenula ne proističe iz pobijane odluke.¹²⁵

76. Panel podseća da je odobrio ulaganje žalbe po Krasnićijevom prvom i trećem pitanju o tome (i) da li je prihvatanjem dokaza u situaciji u kojoj optuženi nije izričito obavešten o svom pravu na zaštitu od samooptuživanja povređeno to njegovo pravo¹²⁶ i (ii) da li je optuženi u trenutku kad je davao iskaz pred MKSJ-om imao pravo

¹²¹ Seljimijev zahtev, stavovi 9–11, gde se upućuje na pobijanu odluku, stavove 129, 141. V. takođe Seljimijev zahtev, stav 21.

¹²² Seljimijev zahtev, stavovi 22–23, 25.

¹²³ Seljimijev zahtev, stav 26. V. takođe Seljimijev zahtev, stavovi 27–28.

¹²⁴ Odgovor tužilaštva, stav 8.

¹²⁵ Seljimijeva replika, stav 2. V. takođe Seljimijevu repliku, stav 3.

¹²⁶ V. gore, stavove 19–22.

na status osumnjičenog i garantije koje to podrazumeva.¹²⁷ Suprotno onom što tvrdi tužilaštvo,¹²⁸ panel smatra da faktori na kojima počiva odluka da se odobri ulaganje žalbe po Krasnićijevom prvom i trećem pitanju važe i za Seljimijevo treće pitanje o tome da li je panel pogrešio kad je prihvatio izjave koje je g. Seljimi dao u svojstvu svedoka i njegovo svedočenje i time povredio prava koja će on potom imati u svojstvu optuženog. Panel stoga zaključuje: (i) da Seljimijevo treće pitanje proističe iz pobijane odluke,¹²⁹ (ii) da bi se ono moglo odraziti na pravično i ekspeditivno vođenje postupka¹³⁰ i (iii) da će se postupak bitno pospešiti kad panel Apelacionog suda hitno reši po ovom pitanju.¹³¹

77. S obzirom na navedeno, panel odobrava ulaganje žalbe u vezi sa Seljimijevim trećim pitanjem.

4. Seljimijevo četvrto pitanje

78. Seljimijeva odbrana tvrdi da zaključak panela da pravilo 90(E) Pravilnika MKSJ-a nema važnost izvan te institucije nema veze s pitanjem da li će doći do neopravdane štete ako se sporni dokazi i pred nekom drugom institucijom prihvate primenom tog pravila.¹³² Seljimijeva odbrana tvrdi da se Seljimijevo četvrto pitanje direktno odražava na pravičnost i ekspeditivnost suđenja, kao i na ishod suđenja, zato što dovodi u sumnju da li je dokazna vrednost dokaza koje je panel prihvatio zaista veća od njihovih mogućih štetnih posledica.¹³³ Dalje, Seljimijeva odbrana tvrdi da bi se razrešavanjem Seljimijevog četvrtog pitanja postupak bitno pospešio jer bi i tužilaštvo

¹²⁷ V. gore, stavove 29–32.

¹²⁸ Odgovor tužilaštva, stavovi 8, 12–13.

¹²⁹ V. gore, stavove 19, 29.

¹³⁰ V. gore, stavove 20, 30.

¹³¹ V. gore, stavove 21, 31.

¹³² Seljimijev zahtev, stavovi 12-14, gde se upućuje, između ostalog, na pobijanu odluku, stav 159. V. takođe Seljimijev zahtev, stav 21.

¹³³ Seljimijev zahtev, stavovi 23, 25.

i odbrana mogli da izvode dokaze uz puno saznanje o dokazima koje će osporavati ili pitanjima o kojima treba da iznesu dalje dokaze.¹³⁴

79. Tužilaštvo u odgovoru tvrdi da Seljimijevo četvrto pitanje ne može biti osnov za ulaganje žalbe, pošto Seljimijeva odbrana samo izražava neslaganje s ocenom panela da je dokazna vrednost Seljimijevog svedočenja pred MKSJ-om veća od mogućih štetnih posledica.¹³⁵

80. Seljimijeva odbrana u replici tvrdi da tužilaštvo samo ponavlja činjenične zaključke panela, ali da je upadljivo to što se ne osvrće na konkretne tvrdnje Seljimijeve odbrane o svakom od tih zaključaka posebno.¹³⁶

81. Panel podseća da je u pobijanoj odluci zaključio da ne postoji zakonski uslov da osumnjičeni mora unapred biti upozoren na sve eventualne rizike da bi se mogla prihvatiti izjava koju je istražnim organima dao svedok koji ni u trenutku kad je davalo izjavu, ni tokom informativnog razgovora ili svedočenja nije važio kao osumnjičeni.¹³⁷ Dalje, panel je zaključio da je svedočenje koje je g. Seljimi dao pred MKSJ-om u svojstvu svedoka (i) bilo dobrovoljno i da je dato bez prinude i nedozvoljene prisile, što znači da je dobijeno u skladu sa standardima međunarodnog prava o ljudskim pravima, i da (ii) ima dokaznu vrednost koja je veća od njegovih mogućih štetnih posledica.¹³⁸ Pošto je zaključio da je Seljimijevo svedočenje pred MKSJ-om relevantno i autentično, panel ga je uvrstio u spis.¹³⁹ Suprotno onom što tvrdi Seljimijeva odbrana,¹⁴⁰ panel jeste razmotrio tvrdnje o šteti koja bi mogla nastati ako se prihvati Seljimijevo svedočenje pred MKSJ-om, tokom kog on nije bio izričito obavešten o svom pravu na zaštitu od samooptuživanja. Panel smatra da Seljimijevo četvrto pitanje pogrešno prikazuje

¹³⁴ Seljimijev zahtev, stav 26. V. takođe Seljimijev zahtev, stavovi 27–28.

¹³⁵ Odgovor tužilaštva, stav 9.

¹³⁶ Seljimijeva replika, stav 4.

¹³⁷ V. gore, stav 19.

¹³⁸ Pobijana odluka, stavovi 156, 161.

¹³⁹ Pobijana odluka, stavovi 155–158, 161, 163, 221(b).

¹⁴⁰ Seljimijev zahtev, stavovi 13–14.

zaključke panela i da predstavlja puko neslaganje s njima. Panel stoga zaključuje da Seljimijeva odbrana nije pokazala da Seljimijevo četvrto pitanje predstavlja zasebnu temu koja proističe iz pobijane odluke.

82. S obzirom na navedeno, ostale uslove za odobrenje za ulaganje žalbe iz člana 45(2) i pravila 77(2) nije potrebno razmatrati. Prema tome, odbija se zahtev za odobrenje žalbe u vezi sa Seljimijevim četvrtim pitanjem.

5. Seljimijevo peto pitanje

83. Seljimijeva odbrana tvrdi da je panel pogrešio što nije uzeo u obzir ZKPK kad je razmatrao prihvatanje izjava koje je jedan optuženi dao protiv svojih saoptuženih.¹⁴¹ Seljimijeva odbrana tvrdi da se Seljimijevo peto pitanje odnosi na nesklonost panela da razmotri relevantne pravne izvore koji bi mu mogli pomoći u tumačenju, ali da se zato oslanja na pravne izvore koji su nepovoljniji po optuženog, što se odražava na pravičnost i ekspeditivnost suđenja.¹⁴² Dalje, Seljimijeva odbrana tvrdi da bi se razrešavanjem Seljimijevog petog pitanja postupak bitno pospešio jer bi i tužilaštvo i odbrana mogli da izvode dokaze uz puno saznanje o dokazima koje će osporavati ili pitanjima o kojima treba da iznesu dalje dokaze.¹⁴³

84. Tužilaštvo u odgovoru tvrdi da Seljimijevo peto pitanje pogrešno prikazuje pobijanu odluku, budući da panel nije ignorisao ZKPK.¹⁴⁴

85. Seljimijeva odbrana u replici tvrdi da tužilaštvo pogrešno prikazuje pitanje koje je odbrana pokrenula i da ne iznosi ništa čime bi potkrepilo svoj pokušaj da ospori primenjivost principa *lex mitior*.¹⁴⁵

¹⁴¹ Seljimijev zahtev, stavovi 15–18, gde se upućuje, između ostalog, na pobijanu odluku, stavove 215–216. V. takođe Seljimijev zahtev, stav 21.

¹⁴² Seljimijev zahtev, stavovi 24–25.

¹⁴³ Seljimijev zahtev, stav 26. V. takođe Seljimijev zahtev, stavove 27–28.

¹⁴⁴ Odgovor tužilaštva, stav 10.

¹⁴⁵ Seljimijeva replika, stav 5.

86. Panel podseća da je u pobijanoj odluci konstatovao da odredbe iz ZKPK-a kojima se reguliše prihvatanje izjava optuženog nisu preuzete u pravni okvir Specijalizovanih veća i da se ne primenjuju u postupcima koji se vode pred njima.¹⁴⁶ Panel podseća da je već zaključio da se dopuštenost takvih izjava zato rešava primenom opštih pravila i principa o prihvatanju dokaza pred Specijalizovanim većima, pre svega pravila 138(1).¹⁴⁷ Međutim, panel je zaključio i da je glavni princip formulisan relevantnom odredbom iz ZKPK-a (naime, da se zaključak o krivici optuženog ne sme zasnivati ni isključivo ni u odlučujućoj meri na takvim izjavama) nerazdvojni deo režima za prihvatanje dokaza koji se primenjuje i na ovom sudu.¹⁴⁸ Zato panel, suprotno onom što tvrdi Seljimijeva odbrana,¹⁴⁹ nije ignorisao ZKPK kad je tumačio normativni okvir Specijalizovanih veća, nego je konstatovao da su glavni principi relevantni za ovo pitanje njime već obuhvaćeni. Panel smatra da Seljimijevo peto pitanje pogrešno prikazuje zaključke panela o pravnom režimu merodavnom za prihvatanje izjava optuženih i da predstavlja puko neslaganje s tim zaključkom. Panel stoga zaključuje da Seljimijeva odbrana nije pokazala da Seljimijevo peto pitanje predstavlja zasebnu temu koja proističe iz pobijane odluke.

87. S obzirom na navedeno, ostale uslove za odobrenje za ulaganje žalbe iz člana 45(2) i pravila 77(2) nije potrebno razmatrati. Prema tome, odbija se zahtev za odobrenje žalbe u vezi sa Seljimijevim petim pitanjem.

6. Seljimijevo šesto pitanje

88. Seljimijeva odbrana tvrdi da to što odbrana ima mogućnost da ospori bilo koji dokaz, ili to što je panel ocenjuje svaki dokaz u kontekstu sveukupnih dokaza, ne

¹⁴⁶ V. gore, stav 58.

¹⁴⁷ V. gore, stav 58.

¹⁴⁸ Pobijana odluka, stav 215.

¹⁴⁹ Seljimijev zahtev, stav 18.

može da posluži kao zamena za ocenu moguće štete, po pravilu 138(1).¹⁵⁰ Seljimijeva odbrana tvrdi da se Seljimijevo šesto pitanje direktno odražava na pravičnost i ekspeditivnost suđenja, kao i na ishod suđenja, zato što dovodi u sumnju da li je dokazna vrednost dokaza koje je panel prihvatio zaista veća od njihovih mogućih štetnih posledica.¹⁵¹ Dalje, Seljimijeva odbrana tvrdi da bi se razrešavanjem Seljimijevog šestog pitanja postupak bitno pospešio jer bi i tužilaštvo i odbrana mogli da izvode dokaze uz puno saznanje o dokazima koje će osporavati ili pitanjima o kojima treba da iznesu dalje dokaze.¹⁵²

89. Tužilaštvo u odgovoru tvrdi da Seljimijevo šesto pitanje ne može biti osnov za ulaganje žalbe jer panel Seljimijevu mogućnost da ospori dokaze nije protumačio kao zamenu za ocenu moguće štete nego kao jedan od faktora koje je razmatrao kad je ocenio da šteta koju nanose ovi dokazi nije veća od njihove dokazne vrednosti.¹⁵³

90. Seljimijeva odbrana u replici kaže da se po tvrdnjama koje tužilaštvo iznosi vidi da ono nije u potpunosti razumelo pitanje koje je odbrana iznela, odnosno da je u odluci videlo delove koji u njoj ne postoje.¹⁵⁴

91. Panel je u pobijanoj odluci između ostalog zaključio da je dokazna vrednost izjava optuženog veća od njihovih mogućih štetnih posledica.¹⁵⁵ Panel je taj zaključak zasnovao na sledeće tri glavne okolnosti: (i) odbrana će imati priliku da ospori svaki aspekt izjava optuženog ako tužilaštvo njih tokom suđenja bude predočilo jednom ili više svedoka, (ii) odbrana može da pozove svedoke koji će osporiti svaki aspekt izjave optuženog, i (iii) panel će izjave optuženog sagledati u kontekstu sveukupnih dokaza prihvaćenih tokom suđenja.¹⁵⁶ Pošto je zaključio

¹⁵⁰ Seljimijev zahtev, stavovi 19 20, gde se upućuje na pobijanu odluku, stavove 88, 141, 144, 161. V. takođe Seljimijev zahtev, stav 21.

¹⁵¹ Seljimijev zahtev, stavovi 23, 25.

¹⁵² Seljimijev zahtev, stav 26. V. takođe Seljimijev zahtev, stavovi 27–28.

¹⁵³ odgovor tužilaštva, stav 11.

¹⁵⁴ Seljimijeva replika, stav 6.

¹⁵⁵ V. npr. pobijanu odluku, stavove 88, 141, 144, 161.

¹⁵⁶ V. npr. pobijanu odluku, stavove 88, 141, 144, 161.

da su izjave optuženog relevantne, autentične i da imaju dokaznu vrednost, panel ih je uveo u spis.¹⁵⁷ Suprotno onom što tvrdi Seljimijeva odbrana,¹⁵⁸ panel te faktore nije uzeo u obzir umesto da ocenjuje uslove za prihvatanje spornih dokaza, nego je te faktore razmotrio kad je ocenjivao dokaznu vrednost spornih izjava i moguću štetu koja bi nastala njihovim prihvatanjem, u skladu s pravilom 138(1). Panel smatra da Seljimijevo šesto pitanje pogrešno prikazuje zaključke panela i predstavlja puko neslaganje s njima. Panel stoga zaključuje da Seljimijeva odbrana nije pokazala da Seljimijevo šesto pitanje predstavlja zasebnu temu koja proističe iz pobijane odluke.

92. S obzirom na navedeno, ostale uslove za odobrenje za ulaganje žalbe iz člana 45(2) i pravila 77(2) nije potrebno razmatrati. Prema tome, odbija se zahtev za odobrenje žalbe u vezi sa Seljimijevim šestim pitanjem.

V. STEPEN TAJNOSTI

93. Panel napominje da je Veseljijeva replika zavedena kao poverljiva. Panel nalaže Veseljijevoj odbrani da do petka 12. januara 2023. dostavi javnu redigovanu verziju replike ili da zatraži da se izmeni njen stepen tajnosti.

VI. DISPOZITIV

94. Iz navedenih razloga panel

- a) **ODOBRAVA** zahtev za ulaganje žalbe u vezi s (i) Krasnićijevim prvim, trećim i devetim pitanjem, i (ii) Seljimijevim trećim pitanjem; i
- b) **ODBIJA** zahtev za ulaganje žalbe u vezi s (i) Krasnićijevim drugim, četvrtim, petim, šestim, sedmim i osmim pitanjem, (ii) Veseljijevim

¹⁵⁷ V. npr. pobijanu odluku, stavove 87–88, 90, 140–142, 143–145, 158, 161, 163, 221(b).

¹⁵⁸ Seljimijev zahtev, stav 19.

- pitanjima i (iii) Seljimijevim prvim, drugim, četvrtim, petim i šestim pitanjem, i
- c) **NALAŽE** Veseljijevoj odbrani da javnu redigovanu verziju svoje replike, ili zahtev za izmenu njenog stepena tajnosti, dostavi do petka 12. januara 2023.

/potpis na originalu/

Čarls L. Smit III,
predsedavajući sudija

U utorak, 19. decembra 2023.

U Hagu, Holandija